

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Mihael,

po božji milosti in po božjem usmiljenju knez in škof Lavantinski, prisednik prestola Njih svetosti, velikokrižnik cesarskega avstrijskega Franc Jožefovega reda, doktor bogoslovja,

sporoča mnogočastiti duhovščini in vsem ljubim vernikom svoje škofije pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Sina v edinosti svetega Duha!

(Dalje).

Preljubi v Gospodu!

Ko smo dokazali pravi pomen in popolno upravičenost našega katoliškega verskega člena, moramo še razmišljevati nadaljnje vprašanje, kateri vzveličalni nauki izvirajo iz njega za vsakdanje življenje katoliškega kristijana? Kajti božje resnice moramo ne le verovati, temveč po njih ravnati tudi svoje življenje. Zatorej se naj posnamemo vsaj nekateri nauki iz zgoraj razpravljane verske resnice.

Kdo izmed nas, ljubi mi škofljani, bi ne spoznal jasno iz omenjene milostipolne prednosti Marijine, kako zelo najsvetejši Bog sovraži greh, ker je hotel, da se njegov Sin rodi le iz popolnoma neoskrunjene, greha proste in brezmadežne Device? Iz nespravljivega in nezdružnega nasprotja med Bogom in grehom sledi za nas neovržna dolžnost, ogibati se najskrbneje greha, kakor največjega zla na svetu; nasproti pa čimdalje tembolj napredovati na kraljevi poti čednosti, kakor je Marija neprenehoma rastla v svetosti in pravičnosti, v dopadenju in prijateljstvu božjem.

Kaj bi bilo tudi koristilo Materi božji, da je bila brez svojega zasluženja obvarovana izvirnega greha, ko bi bila kesneje padla v dejanske, osebne grehe? Toda enkrat ustvarjena v posvečujoči milosti, je vedno vstrajala v nji in jo je pomno-

ževala z osebnimi zasluženji, z vzglednim, čednostnim življenjem.

Nam, predragi moji, sicer ni došla tolika milost; mi vsi smo se rodili omadežani z izvirnim dolgom. Toda neskončno dobrotljivi Bog je uravnal tako, da smo bili grešnega madeža očiščeni po zakramentu svetega krsta. Na stotine in na stotisoče ljudi le-te milosti ne prejme; umrjejo v izvirnem grehu brez krsta in ne pridejo v nebesa do nadnaravnega vzveličanja, ako tudi krsta želje ali krsta krvi niso mogli prejeti; ker nič nečistega ne pride in ne more priti v nebeško kraljestvo.

Zakaj je Gospod Bog pred milijoni drugih ljudi prav nam podelil milost svetega krsta? Ah, zato se ne da najti zadosten vzrok, razen neskončne ljubezni troedinega Boga do nas. Dajajmo vendar neskončno usmiljenemu Bogu vedno in vedno najsrčnejšo in najponižnejšo zahvalo za to nezasluženo, toliko dragoceno milost, za katero je sledilo in še sledi vsak dan in vsako uro toliko drugih milosti!

Poleg tega pa se tudi spominjajmo, da nam sveti krst sam še nikakor ne zadostuje v dosego večnega vzveličanja. Ž njim moramo družiti krščansko pobožno in krepostno življenje. Ako nam torej očita vest, da smo zapravili in izgubili milost, katero smo prejeli v svetem krstu, ne obotavljajmo in ne mudimo se, v tem vzveličanem času svojo dušo očistiti vsakega grešnega madeža, da tako zopet dopadamo kraljici brez madeža izvirnega greha spočeti, ki ima največji stud nad grehom, pa največje veselje nad čednostjo.

Nadaljnji poučni pomen ima za nas častiljiva skrivnost brezmadežnega spočetja Marijinega

v tem, da vzbuja, potrjuje in oživilja v nas sveto vero. Kajti spoznavati brezmadežno Spočetje, se pravi, naravnost spoznavati vero v temeljne resnice katoliškega krščanstva in sicer vero v izvirni greh, potrjeno po eni edini izjemi v Mariji, pa vero v božestvo Jezusa Krista, kakor odrešenika sveta, ki je podelil svoji sv. Materi prednost tako, da je tudi ona odrešenka našega božjega Gospoda in Vzveličarja, edinega odrešenika in srednika med Bogom in med ljudmi. Kažimo goreče po dobrih delih svojo sveto katoliško vero!

Dejanski nauk, ki nam ga živo oznanjuje verski člen brezmadežnega spočetja Marijinega, je sama po sebi razvidna resnica, da se nepriemni devici Mariji zaradi njene dovršene svetosti, pravičnosti in nedolžnosti, zaradi izrednih darov milosti spodobi tudi povsem odlično, izredno češčenje. Da zares, kdo bi ne bil preinjen najglobljega spostovanja in največjega češčenja do obcudovanja vredne, od Boga toliko blagoslovljene Device in Matere? In kdo bi se ne bližal z otroškim, neomahljivim zaupanjem Materi milosti božje, ki more izprositi vse od svojega božjega Sma?

Castite torej prav iskreno vsega češčenja vredno ljubeznivo mater Marijo, vi krščanski očetje in matere, in skrbite, da jo goreče častijo tudi vaši otroci in vsi vaši domači! Gotovo bo potem viadal mir in veselje v vaših družinah in v vaših hišah.

Poveljujte in posnemajte polivale in posnemanja vredno Devico, vi krščanski mladeniči in krščanske mladenke! Cistost je najlepša, pa tudi najtežavnejša čednost; zlasti v našem času ima toliko sovražnikov, ko se poskuša vse, z nasladnostjo pokvariti mladino na telesu in na duši. Toda Marija ne zapusti tistih, kateri jo prosijo pomoči; ona jim pomaga ohraniti zalo lilijo srca.

Pri svetem krstu vam je izročil duhovnik belo oblacilo in je govoril besede: „Vzemi, otrok božj, belo oblacilo in je nesl brezmadežno tja pred sodni stol našega Gospoda Jezusa Krista, da začneš veno življenje!“ Na ta opominj misle pogosto in si prizadevajte, neoskrnjeno ohraniti krasno nedolžnost! Dokler se vaše srce ne omadežuje z velikim grehom, tako dolgo ste ljubljenci brezmadezne Device in imate v nji najzvestejšo varilnico in zavetnico, ki vam pomaga streti glavo kači izkusnjave in zapeljivosti, kjer in kadarkoli preži na vas.

Odkar je Gospod Bog v raju govoril besede: *Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, med tvojim zarodom in med njenim zarodom, od tedaj je boj človeško življenje na zemlji.* (Job. 7, 1). Danes je ta boj silnejši in nevarnejši, kakor je bil kedaj. Danes nam je treba celih mož, ki stojijo na strani Gospoda, ki je močen in mogočen v vojski (Ps. 23, 8); treba nam je močnih žen, kakor jih opisuje kralj Salomon v zlatem abecedniku za žene. (Preg. 31, 10). Danes je posebnega pomena beseda Kristova: *Kdor ni z menoj, je zoper mene.* (Luk. 11, 23). Nikdar ni bila odločnost toliko potrebna, kolikor je danes, ko je človeštvo razdeljeno v dva mogočna tabora, v tabor Krista in beliala, ko se sveta katoliška Cerkev, ki je naša mati (Gal. 4, 26), napada s sovraštvom in z obrekovanjem. Zato, krščanski možje in krščanske žene, oklepajte se tesno one žene in ljube gospe, katera se imenuje slonokoščeni stolp in stolp Davidov. Ona vas bo branila zoper nevero in zoper npravstveno popačenost sveta in vas bo napolnjevala s krščanskim pogumom v veri in z junaškim duhom v pobožnosti.

Uklanajte se ljubeznivi, s solncem oblečeni in z zvezdami ovenčani Kraljici, vi visoki in bogati! Ona vam bo najmočnejša bramba, pa najdražji zaklad in največja tolažba. Cesar Ferdinand II. (1619—1637) je bil navdušen družtvenik svete Device; ko je postal kralj češki in ogrski, imenoval se je javno tovariša Marijinega, in ko je postal rimsko-nemški cesar, se je dal vpisati v vse zapisnike Marijinih društev po širnem cesarstvu, da bi imel od vseh nekaj: molitev in pa združenost.

(Dalje pride).

XV. nedelja po Binkoštih.

Ne jokaj!
(Luk. 7.)

Dragi! pri srcu ti je časih tako, da bi le jokal ter jokal. Kar sramuješ se ljudi. V tiho skrivališče po dnevu kam hitiš; po noči pa vé za tvoje solze le tvoje osamelo ležišče. Ali prav jokati ali ne jokati — kedo naj ti pravdo razsodi. Morda ti dušo raz-

bremeni le tok gorkih solza? Zato jokaj!

A časih bi jokal rad; toda ne moreš. Vse krog tebe pretaka solze in se čudi tvoji mrzloti, da ne jokaš. Vsaj na tihem se vprašujejo na okrog: Kako, da ne joka ta; ali edin ta nima srca? Dragi! Velikrat svojih čutil ne nosimo razgrnjenih na dlani. Da le srce o tem ve in ti je duša potna bridkobe takrat, kadar se jej to biti spodobi. Potem prav — če tudi ne jokaš!

Tako je z našim jokom ali nêjokom tu v Adamovem bednem domovju.

Dragi! Oprti na zgodbo današnjega sv. evangelija si pokličimo v spominj nekatere slučaje, ko bode na pravem mestu klic: „Ne jokaj“ in zopet slučaje, ko se glasi s cela pravilno klic: „Jokaj“. — O tem obojem v svoj pouk danes.

I-vič. Ne jokaj!

Otrok je v stanu jokati ob razbiti igrači, kakor bi se bil z njo podrl svét. Mi ne branimo otroškega smehú in joku ter ne zahtevamo od slednjega otroka, da je kakor mladi Tobija, ki „ničesa otročjega ni storil v svojem dejanju.“ (Tob. 1, 4). Radi bi tudi mi z otroki vred jokali po izgubljenih mladostnih zabavah. A ker nam to vselej ni dano in vemo, da otrok nosi smeh in jok v eni posodi, iz navade tolažimo jokajoče dete: Saj prejmeš drugo in lepšo igračo, ne jokaj!

Časna nesreča nam dojde. Prevelika suša nam je vžgala takorekoč polje, zamorila slednjo našo nado ter nas s koščeno roko pahnila v pomanjkanje vsega tega, česar potrebujemo za vsakdanje življenje. Kolika nezgoda! — Utrgali so se vodeni oblaki, divji nalivi so podkopali bivalcem poslopja in domove ter kupe kamenja nanosili, kjer so se jim vile prostorne ceste in prijetne steze. Sredi skozi božji hram so drvili nevročeni valovi in iz njega vun prodrli med bivališča mrtvih ter gnali seboj mrliče in rakve. Strašno in grozno! — O polnočni uri, ko počiva vse ter ude krepí plodunosnemu delu naslednjega dne, se je zasvetilo sredi vasi. Strašni klic „oganj — oganj“ je spraval po koncu bivalce in begali so na pol oblečeni krog — vsi zmočeni in, kakor da so iz uma, so nosili in trgali iz hiš, kar

je ničvrednega bilo, dragocenosti pa popuščali v žrtev plamenu. V nekaterih trenutkih so bili najimoviteji poprej — sedaj največi potrebni: to pa zato, ker revežu se nima veliko vgonobiti; a on, ki vse ima, izgubi vse. Kaka nesreča ta žaroviti plamen, ki je temino premenil v polnočni strašni dan. — Kedo vas, dragi, bi si upal čutili se tem brezmejno tarnajočim. Toda, ta resnica pa je in ostane, da se čelna nesreča — in, če je huda še tako zelo — popravi in se ne more primerjati dušnim izgubam, da velikrat celo obvaruje prevelike svetne samozavesti ter vodi človeški pogled navzgor. Za vse čase veljajočo resnico je zapisal namreč sv. Pavel v listu do Rimljanov (8, 28), ko se je izrazil: „Vemo pa, da njim, kateri ljubijo Boga, vse v dobro pomaga.“ Zato tudi ob teh silnih nezgodah vnesrečencem zaklicati smemo: Ne jokajte!

Zdravje odpove v družini. Zgodi se, da drug za drugim mora na bolniško postelj in je ne ostane skoraj roke, ki bi ob teh hudih vdarcih biti mogla v postrežbo. Kakor bolnica je postala hiša in neprestano noč in dan napolnjujejo tu vzdihli ozračje. Kedor bi pogledal sem v to skupino bolnikov, prepričal bi se — če prej ni mislil na to — kako se še le v bolezni spozna zdravja dobrot. A nesreč največa tudi izguba zdravja ni; zato včini dobro delo, kedor oči ubogih bolnikov na višave vravnja ter je opomni zagotovila sv. besede: „Kogar namreč Gospod ljubi, tega pokori; in tepe vsacega otroka, katerega sprejme.“ (Hebr. 12, 6.) Torej dobro tolažiš reveže-bolnike, če jim trdiš: Prav vas Bog ljubi; zato ne jokajte!

II-gič. Le jokaj!

Prijatelja ti vtegne vgrabiti neizprosna smrt. Prijatelja, ki ti je bil vse. Uho ti je bil in oko; roka in noga; v smrt bi bil šel za-te. Sveta beseda sama te prepričuje njegove vrednosti, ko govori: „Zvest prijatelj je močna bramba; kedor ga je našel, našel je zaklad. Z zvestim prijateljem ni ničesar primerjati; teža zlata in srebra ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe.“ (Sir. 6, 14—15.) Tako osamel si na zemlji z nje-

ovo izgubo. Kaj ti bo v njega zamenitev? Kedo te vzdigne, če padeš? Kedo vtolaži, če obupuješ? Kedo se s teboj zveseli? Zato imaš pač pravico žalovati po njem. Le jokaj!

Greh se te je mogoče da polastil. To edino zlo izmed mnogovrstnih, časih le dozdevnih zlegov na svetu. Ni je v božjem stvarstvu hujše pošasti od greha in nad vse poučno slika to hudo zverjad prva knjiga sv. pisma, ko o njej piše: „In Gospod mu (Kajnu) je rekel: Čemu se togotiš in čemu ti je vpadel obraz? Ali ne prejmeš plačila, ako delaš dobro? Če pa hudo, kmalu bo greh pred durmi, toda podvrzi si njegovo poželenje in ti čez-enj gospoduj.“ (I. Moz. 4, 6—7.) Kakor divja zver se torej vleže greh pred vrata tvojega stanovanja in preži, da te raztrga, kadar stopiš čez prag. Če se, dragi, nisi znal brzdati ter si po tej ali drugi nezgodi zapadel grehu, pravica ti je pač turogovati — ker večje nesreče od greha svet ne pozna. Le jokaj!

In dobro ime! Žal ti, ko bi po krivi sreči prišel ob to najdragoceneje posestvo. Tvoj dobri sloves, tvoje dobro ime torej izgubljeno! In da si izgubil na zemlji vse, ne bi bila tako velika tvoja izguba. Izgubljeno zlato in srebro se morda zopet pridobi. Izguba očeta in matere, bratov in sestra tu na zemlji prej ali slej itak vsakemu grozi; a vsakemu ob teh hudih trenutkih polni dušo tudi ta up, da ta izguba za vekomaj ne trpi. — Toda izgubljeno dobro ime, to se pa več ne pridobi. Zato ima večo vrednost od tvojega življenja tvoje dobro ime. O dobrem imenu bereš zabeležene svete besede v bukvah Pregovorov, ki se glase: „Dobro ime je boljše, nego obilno bogastvo.“ (22, 1.) „Boljše je dobro ime, nego drago mazilo,“ uči te Pridigarjevo (7, 2) besedilo. Zato ti prav govori modri Sirah, (41, 15—16.) ko te opominja: „Skrbi za dobro ime; zakaj to ti bo dalje ostalo, nego tisoč dražih in velicih zakladov. Dnevi dobrega življenja imajo število, dobro ime pa ostane vekomaj.“ — Ko bi bil torej zabredel v največo vseh svetnih izgub: da si prišel ob dobro ime, takrat si vpravičen, dragi — takrat le jokaj!

* * *

Dragi! Vsekako smo še srečni, če nam tudi solze polnijo oči, kadar se nam po pravici ugovarjati sme: Ne jokaj!

Zato prosimo danes — ko smo se vkvarjali s človeškim jokom — naj ne pride nad nas taka nesreča, da bi se nam po pravici smelo zaklicati: Le jokaj!

Ta slednji jok bi bil vsoden jok: naša gotova velika nezgoda, koje nas vselej milostno obvaruj Bog. Amen.

Iz domovine.

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“

Hrvatska nar. pesem.

(Dalje.)

V zadnji „Danici“ navedeni samostani: Bistra, Zatičina, Pleterje in Kostanjevica so imeli velika posestva in lastnine; samotarci pa so živeli po reku: „Moli in delaj!“ Poleg molitve so obdelovali namreč s svojimi samostanskimi brati (fratri) in še drugimi posli obširna zemljišča, ter bili poleg tega, da so se vzdržavali sami, na mnogo strani okoličanom veliki dobrotniki. Imenovani štiri samostani so se izpremenili v graščine (za Pleterje ne vem prav za gotovo). Obširne njihove lastnine, samostanski inventarji i. dr. so se po večjem ali razprodale, ali pa ostale graščinska last. Iz na ta način pridobljenih svot se je vstanovil tako zvani „verski zaklad“ iz katerega so prejemali poleg svojih prihodkov tudi primerne prispevke bivši redovniki, t. j. samostanski duhovniki, kateri so b. li odvezani svojih redovnih obljub — sekularizovani — ter poslani v dušno pastirstvo po novo-ustanovljenih duhovnijah. Največ duhovnikov je prišlo, — če prav vem — iz cistercijanskega samostana iz Zatičine. Neki stari mož mi je pravil po ustnem izročilu, da so v ta samostan sprejemali le mladeniče posebne nadarjenosti in zraven tudi lepe telesne postave. Tudi v mojem rojstnem kraju, v Železnikih, je župnikoval bivši zatiški samotarec, Mihael Grosel, rodom iz Kroke. Od l. 1791. do 1802. je bil župnik v Lescah ob Radovljici; od l. 1802. do 1813. enako v Cerkljah za Kranjem. L. 1813. je poslednjič prišel za župnika v Železnike, kjer mu je bil pa odmerjen le kratek

čas življenja, ker je umrl že l. 1816. V primeroma kratkem času njegovega tukajšnjega duhovnjškega službovanja si je pridobil častni imeni „Ozha teh ubogih, ustvarnik te šole. 1015.“ Tako stoji vsekano v kameniti plošči, ki je vzi-dana v zunanji steni župne cerkve.

Da si ne spada zadeva v okvir mojega po-topisa, naj vendar tu omenim — ker že govorim o naši šoli — da sva v njej delovala in službovala v teku dolgih 86 let le dva učitelja — rojaka: od l. 1815.—1855., torej 40 let moj sprednik Jakob Demšar, kateri je bil l. 1833. ob neki in-spekciji naše šole po tadanjem deželnem guver-nerju Josipu baronu Schmidburgu vsled odličnih šolskih vspehov odlikovan s častnim naslovom „izgledni učitelj.“ Moja malenkost je službovala od l. 1855. do 1903., torej 48 let. Rad bi bil za-tegnil čas do petdeset-letnice, kar bi bile telesne moči morebiti že še zmogle. A ni in ni šlo. Za-nimivo bi bilo brati in slišati, kako so me bile oblastnije odrivale od šole! Omenjam tu edino le tega, da niso vtrpele čakati dotlej, da bi bil imenovan za našo šolo moj naslednik. Tako le je bilo: 31. julija 1903. l. je bil zadnji šolski dan; — naslednji dan, 1. avgusta, pa sem že moral oddati vodstvo šole, pisarno in ves inventarij v roke dotlej mi podrejene učiteljice-gospice M. S., ki je bila takorekoč še le pričetnica pri šolstvu. To sem smel smatrati za veliko ponižanje, da! za naklepno pobijanje svojega vglada. Ako se postopa tako nemilo, neobzirno, da! kruto z učitelji, ki so dolgih 48 let — mislim da zvesto in neutrudeno — služili šoli in domovini, potem pač vsak umeva frazo naših dni: „Mi napredu-jemo!“ — O svojem času bi se vtegnilo o vsem tem pisati še kaj več.

Vrnimo se v Zatičino. Izmed navedenih štirih samostanov za moški spol je samostojna duhovnija ostala edino le v Zatičini. Vstanovljena je bila leta 1784. Podvrženih jej je bilo v duševno oskrb okoli dve tisoč vernikov. Samo-stanska cerkev, baje največja na Kranjskem, po-svečena žalostni Materi božji, je postala župna; v gradu pa so se nastanili: župnišče, šola, c. k. okrajno sodišče, uradniki i. dr. A mnogo pro-storov je ostalo še praznih.

Pomiloval sem, prišedši v Zatičino, da ni bilo na domu še vrlega nadučitelja F. K. Prejšnji dan sva bila skupaj na Ciril-Metodovi veliki skupščini v Litiji. Pravil mi je sicer, da pride

danes gotovo domu; a ni ga še bilo. Rad bi bil med drugim izvedel kaj o zgradbi novega šol-skega poslopja, ki se uprav sedaj zida na bližnjem holmcu na severni strani samostana. Kakor mi je pozneje pojasnil pismeno, bil je krajni šolski svet zatiški pri nakupu stavbenega prostora zelo srečen. Plačal je zanj le 136 K., kar je jako malo, če se pomisli, da bo prostora v novi zgradbi ne le za štiri-razredno ljudsko šolo, nego tudi zraven še za stanovanja vsega učnega osebja. Začelo se je zidati 26. marcija 1903.; zgradba bo dokončana dne 1. septembra 1904. Stala bo okrog 50 tisoč kron.

(Dalje pride.)

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Križ.

Bosenska povest Ivana Lepušiča.

III.

Očetov spominek.

V župnem domu v skromni izbici je živela starka — mati župnikova. Od žalosti potrta je ždela na prostirači. Glava ji je počivala na mehki blazini. Njene misli so begale tja do strašnega morišča — do travniške Golgote. Nesrečnici ni bila znana krivica in muka, ki se je boril z njo mladi duhovnik.

Ko je pomolil pomočnik glavo pri vratih, vzravnila se je starka in si zakrila z rokama oči. „Potolaži se, dobra mamica! Ne jokaj!“ jel jo je tešiti.

„Kako je z njim? Povej mi!“

„Ako mora poginiti kdo, ne umre moj župnik, tvoj sin, nego jaz ponesem zanj svojo glavo na krvavo poprišče.“

„Živ in zdrav bodi stotino let. Nikari! Čuvaj svojo mladost! Zaupaj v onega v nebesih, ki si jel hoditi za njim, ko si se opasal s častitim pasom sv. Frančiška.“

Ohrabren odide mladi duhovnik. A kakor da bi ga vodila neka skrivna, nevidna roka, krene proti vratom župnikove izbe. Odpre in stopi vanjo. Ozira se vseokrog. Nekaj išče, a sam ne ve kaj.

Ob steni je stala skrinja iz čvrste hrastovine, pokrita s pestro preprogo. Odgrnivši preprogo dvigne pokrov. Skrinja ni bila zaklenjena. Odpre

jo. Vedel je, da je tu shranjena cerkvena obleka neznatne vrednosti. In naj bi si bila tudi dragocena, kdo bi kupoval kaj takega, ko vsakdo stiska prihranjene novce za odkup svoje glave.

Duhovnik začne iztikati po skrinji. Kos za kosom jemlje iz nje. Naposled mu pride v roke stvar zamotana v tenko belo svilo. Razvije; zdajci se mu zablesti zlat križ, ki mu ga je župnik večkrat pokazal s pripomnjo, da je to spominek, ki mu ga je bil dal oče na dan prve njegove sv. maše. Oče mu je bil zlatar in zelo ugleden med someščani, pa mu lepšega daru ni mogel dati, nego da mu je vlil iz zlata križ, ki ga je izročil novemu mašniku z zlatimi besedami: „Evo ti, sinko — očetov spominek! Čuvaj ga bolj nego oči pod svojim čelom, ker bo tudi on tebe čuval na stezi, ki si jo nastopil!“

Z obema rokama je prijel duhovnik zlato razpelo in ga jel poljubovati. Vse upanje je stavil na sveto podobo Zveličarja sveta; v srcu pa je začutil lahkoto, kakor da bi se mu bil odvalil kamen. Zdelo se mu je, kakor da bi bilo palo na tla železje, ki je oklepalo župniku roke.

Ali bom mogel odkupiti župnika s tem križem, ki ima komaj dvajset cekinov zlata? Trikrat toliko zahteva mudir in koliko paša?

Toda obličje se mu mahoma izpremeni kakor mornarju, kadar po viharju sine solnce.

Duhovnik sklene, da pojde s križem pred pašo poturčenca in naj mu mahoma odleti glava pod krvnikovim mečem. On zavije križ in odide odločnih korakov naglo, kakor da bi ga nesle gorske vile.

Stopivši v pašin dvorec opazi gnečo na hodniku. Vsakdo si prizadeva, da bi prej prišel pred pašo; vsakdo mu želi čim prej razgaliti ranjeno srce in doseči pašino milost. Kdor je siromak, ta naj ne sili noter. Le kdor je vzel s seboj polno denarnico, izide veselega obraza.

Duhovnik čržno stopi pred načelnika straži. Resno mu pove, da prinaša važne novice; a poglavitno je bilo tisto, kar je stisnil načelniku v roko.

Straža pusti duhovnika, da vnide. Vstopivši se pokloni, stopi malo v stran in podvivši si roke čaka.

Omer-paša sedi na mehkem sedalu; kisel mu je obraz in pogled mračen.

„Kaj bi rad?“ vpraša paša.

„Častiti vojvoda in paša! V temnico so pahnili o. Štefana, mojega župnika, ki je na upor ščuval bosenske Turke proti sultanu in pošiljal zloglasne novice v Avstrijo in zbiral denar od raje za orožje, ki naj bi se dvignili ž njim zoper cesarsko vojsko in odtrgali Bosno od sultanove države. A vse to ni istina, nego zlobno obrekovanje poštenega in brezmadežnega duhovnika, ki se nikdar ni pregrešil niti zoper postavbo božjo niti zoper cesarsko.“

„Kaj kvasiš, ničemnik! Mar so tisto napisali Turki? In čigav pečat je na onem pismu . . .“ Zavrača ga paša.

„Moj pečat je, častiti paša!“ odgovori krotko duhovnik.

„Ti si torej izdajalec brata svojega?“

„Ako sem jaz izdajalec, evo ti moje glave za njegovo! Častiti paša! Ako so me za vrednega spoznali v medžlisu, da smem pritisniti svoj pečat na pismo, ki so ga bili sestavili, more se mi verjeti, kar po pravici povem.“ —

Paša vpre oči v duhovnika, kakor tiger, kadar se pripravlja za naskok.

„Naš sodnik me je pozval — začne pripovedovati duhovnik — in mi rekel: Glej, kaj išče vojskovodja, cesarjev zaupnik, ki ga je poslal svetli sultan v Bosno pomirit ljudi in uvest cesarske naredbe; evo ti svedoštva: Mi smo pobrali krščanom vse orožje, ki nam ga je mirna raja dala radovoljno. Nato sem jaz pritisnil svoj pečat. Sedaj vem, da so oni drugače zapisali; ali tedaj sem verjel, da stoje v pismu one besede, ki mi jih je govoril sodnik gledaje v list.“

Omer-paša molči. Zelo se je zamislil. Pogled mu je še vedno mračen, kakor da bi vsak hip hotel tirati vso Bosno pod nož.

Zdajci razmota duhovnik ovoj. Prikaže se zlati križ. Paša pogleda preko svojega čibuka. Poturčenec hipoma povesi oči.

„Častiti paša! pravo je, da pristopajo podložniki z darili pred cesarskega zaupnika. To je bil običaj naših prednikov. Naj bi bili darovi toliki kolikoršna je onale Vlašič-planina, n. morejo se meriti z milostjo, ki nam jo daje naš vladar sultan. Ali žal, ni raja nima blaga, ni fratri novcev; toda glej, kaj nam je ostalo — od vsega samo tale zlati nakit in gola duša v slabem telesu.“

Paša pogleda preko čibuka križ, obraz mu še bolj zatemni in tam, kjer se stikajo obrvi, pri-

kažejo se tri brazde. Čibuk pahne od sebe . . .

Duhovnik si je mislil: sedajle trešči.

„Nesi to sodniku, ki si mu dal svoj pečat. Če on vzame to za odkupnino glave tvojega brata, potem ste pravi ljudje!“

Te besede je Omer-paša izgovoril prijazno in zavil je vanje nekaj, čemur se ni mogel domisliti ni učeni duhovnik. (Konec prihodnjic).

Zrnje.

Iz Anglije. Vaughan, kardinal-nadškoj londonski je izdal pred nekaj časa statistični pregled verskega stanja na Angleškem za l. 1901. — V njegovi škofiji je prestopilo to leto 1500 anglikancev na katoliško cerkev; 300 več nego leto prej. V najmanjši škofiji Anglije, v škofiji Saalfordski, jih je prestopilo 1300. Če se izvzame Škotsko, prestopilo je prejšnje leto v 16 katoliških škofijah v našo sv. cerkev krog 20.000 oseb; med njimi precejšno število anglo-protestantskih duhovnikov. — Zanimivo to! Pri nas pihajo sosebno še prusaški državni poslanci na Dunaju v hripavo trombo: „Proč od Rima“; na vstajajočem Angleškem se pa razlega glas kakor iz nebeških harp: „V Rim nazaj!“ Katero teh dveh godbenih orodij je pač pravilno vглаšeno? na to odgovori vsak otrok. L. P.

V Rim nazaj! R. H. Measures, lastnik velike tovarne za stroje (Mesaures Limited) v Casterbourne, je prestopil v katoliško cerkev. Njegova radodarnost je naklonila katolikom cerkev v Walworth-u in cerkev v Streatthamu, posvečeno angleškemu mučenikom. V prvi je duhovnik sin blagega konvertita. V tem okraju se zlasti protestantje trumoma vračajo v sv. cerkev. L. P.

Ljubljanska škofijska kronika.

Evharistiški shod v Ljubljani.

Konec minulega in v začetku sedanjega stoletja se je v ljubljanski škofiji lepo oživilo in razširilo češčenje najsvetejšega Zakramenta. Skoro ni cerkve, kjer stanuje naš Zveličar pod podobo kruha, ki bi ne imela vsakonedeljskih skupnih počestčevanj. Ponekod molijo uro pred Najsvetejšim ločeni po stanovih, to nedeljo ta stan, drugo zopet drugi. Da, celo z nočnim češčenjem

presv. Rešnjega Telesa so poizkusili po nekaterih cerkvah. V bližnji bodočnosti se začne izvajati načrt, po katerem bo ljubljanska škofija vse leto neprenehoma molila Najsvetejše. Cerkve se bodo namreč v počestčevanju menjavale tako, da pride vsaka neki gotov dan v letu, nekatere še po dvakrat na vrsto.

Da se še bolj utrdi obiskovanje in moljenje presv. Rešnjega Telesa, zato se je sklical pravkar minule dni evharistiški shod v Ljubljano. V torek dne 23. in v sredo dne 24. t. m. se je zbralo v našem stolnem mestu nad dvesto duhovnikov iz vseh slovenskih škofij. Njim se je pridružilo mnogo bratov Hrvatov iz kraljevine in iz Dalmacije. Dobra polovica navzočnih duhovnikov se je vdeleževala hkrati duhovnih vaj, ki jih je vodil jezuit o. Josip Schrol.

Shod se je pričel dne 23. t. m. o polpetih z govorom o. Regalata v stolnici; propovednik je govoril o Mariji in o presv. Rešnjem Telesu; nato so bile litanije.

V sredo zjutraj o polosmih je stopil na stolno propovednico v škofovski opravi ljubljanski presvetli vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič in v enournem dovršenem govoru razložil pomen presv. Rešnjega Telesa za življenje ob reku Gospodovem: „Kruh, katerega vam bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta“. Mnogo življenja je dandanašnji na svetu. Vse se giblje. Novi izumi, nova podjetja se pojavljajo, tvornice se snujejo, železnice, razna občila — povsod veselice, zabave, plesi. Ali je to pravo življenje? Ali so zadovoljni tisti, ki ga uživajo? Ne, to ni pravo življenje. Nesrečna so srca, ki zajdejo v vrtnec posvetnega življenja. Pravo življenje je le pri Jezusu. Posvetnjaki iščejo resnice. Trudijo se na moč; a kar eden izpozna za pravo, to zavrže drugi. Kje je resnica? Le pri Jezusu v najsvetejšem Zakramentu. Ko je Zveličar postavil na poizkušnjo apostole, češ: ali tudi vi odstopite od mene? dejal je Peter: „Gospod, kam hočemo iti — ti sam imaš besede večnega življenja!“ Življenje resnice se nahaja v zakramentu prsev. Rešnjega Telesa in milost. Oj kako je ta potrebna človeškemu srcu! Brez nje vlada v njem strast, smrt. Da se ohranja življenje, potrebna je hrana. Tudi duša potrebuje hrane in to ji deli Jezus v najsvetejšem Zakramentu, saj je dejal: „Resnično vam povem, ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili nje-

gove krvi, ne boste imeli življenja v sebi*. Temelj verskemu življenju je: vera, upanje in ljubezen. V veri se vadimo in rastemo, ako obiskujemo presv. Rešnje Telo. Ta Zakrament je ona točka, ki sloni na njej cerkvena edinost. Zunanja vez, ki strinja vse katoliške kristijane v eno skupino, je najvišji poglavar sv. cerkve rimski papež, a notranja vez je najsvetejši Zakrament. V tem Zakramentu je velikanska moč. Cerkev so preganjale do malega vse države od rimske do naših držav in še sedaj jo preganjajo. Znano je, kako se godi sv. cerkvi na Francoskem, na Španjskem, na Italijanskem. Grehota je, ako se trdi, da so si vse vere enake; torej naj bi bila resnica enaka laži, ki si jo izmislili kak izprijen človek? Cerkev preganjajo; a mi se smejemo, ker vemo, da je dejal Jezus: „Vrata peklerska je ne zmagajo“. Zakaj? „Glejte, jaz sem z vami do konca sveta“. Z nami je Jezus v najsvetejšem Zakramentu. Kaj podira vero? Prevzetnost in vživanje posvetnih sladnosti. Nočejo se vkloniti Kristu in njegovi cerkvi. Gori v zvezdah in doli pod zemljo iščejo, da bi našli kaj, kar bi bilo veri na kvar. Vero izpodkopuje nečistost. Kje se nahajajo čiste device? Tam, kjer se časti Jezus v najsvetejšem Zakramentu. Tam je vino, iz katerega poganjajo device. Pred najsvetejšim se kreпча naše upanje; saj nam je obljubljen večni življenje, ako uživamo vredno nebeški kruh. V zakramentu presv. Rešnjega Telesa je postavljen temelj ljubezni do Boga in do bližnjega. K sklepu je opominjal višji pastir duhovnike in vernike visokega in nizkega stanu, da naj pridno obiskujejo Najsvetejše, saj nas Zveličar vse tako ljubeznivo vabi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas poživim“. Vabil jih je k sv. maši. O tej priliki je pohvalil nekatere ljubljanske kroge, ki tako radi zarana prihajajo k najsvetejši daritvi in vzpodbujal druge, da naj bi jih posnemali. Posebno pa je naglašal nujno potrebo večkratnega prejetja presv. Zakramenta. Navedli smo tu pogloblitve točke znamenitega govora, ki je vidno segal navzočnim v srce.

Po propovedi ljubljanskega vladike je služil pontifikalno sv. mašo goriški veliki škof Andrej Jordan ob številni azistenciji.

Po opravljenih večernicah je izšla istega dne popoldne ob treh veličastna procesija iz stolnice. Najsvetejše je nosil veliki škof goriški. Toliko duhovskega spremstva menda ni imela še nobena procesija v Ljubljani. Izprevod so otvorili udje raznih delov: šolskih in usmiljenih sester, frančiškank, nato je šla dolga vrsta moških, potem oo. frančiškani, za njimi duhovniki v roketih, dalmatikah, mašnih plaščih, pluvijalih, kanoniki, ljubljanski vladika, vsi z gorečimi svečami, poslednji s plamenico v rokah, pevajoči litanije presv. Srca Jezusovega, za njimi pod dragocenim nebesom kristonosec veliki škof. Izprevod se je pomikal ob razsvetljenih hišah po Mestnem trgu, Špitalskih ulicah, po Marijinem trgu, Wolfovih ulicah in preko Kongresnega trga v uršulinsko cerkev, kjer je propovedoval generalni vikar prelat Ivan Flis. Povedal je v navdušenem govoru, kako je presv. Rešnje Telo središče življenja sv. katoliške cerkve in središče duhovnega življenja vsakega posameznega kristijana. Po litanijah so se izprevodniki v istem redu vrnili v stolno cerkev. Z zahvalno pesmijo se je zaključil tamkaj znameniti shod, ki obrodi gotovo najobilnejši sad, saj je bil njegov slavljeneec tisti, ki je dejal: „Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, sem jaz med njimi“. Gori opisanega izprevoda se je vdeležilo z redovniki vred 292 duhovnikov, med njimi dva unijatska iz križevske škofije.

Opomniti treba, da so se oba dneva vršila v semeniški obednici zborovanja duhovnikov, kjer so razni gospodje predavali o češčenju presv. Rešnjega Telesa in so se storili v tem oziru nekateri važni sklepi.

Ž.

Poprava.

V 33. listu Danice na strani 261. beri: „O grškem slikarju Cevksidu (Zeuxis) pripoveduje bajka . . .“

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.